

ПАТРІОТИ ПАРТІЇ

1946

ВИДАВНИЦТВО »ДО ЗБРОЇ«

ПАТРІОТИ ПАРТІЇ

Вже повних чотири роки веде український народ збройну боротьбу проти тотальних режимів — зразу німецького, а потім большевицького. Цю боротьбу починав він у найважчі часи — повної політичної самітності, без нічієї допомоги, співчуття чи захоти, в умовах подвійного наступу на нашу не політичну волю, а національну субстанцію. Склались уже так історичні події, що на зміну большевикам в результаті воєнних дій прийшли німці з такою ж самою програмою повної і безоглядної експлоатації України та винищенння її населення. З нечуваною безоглядністю у найбільше' брутальній і незамаскованій формі почали німці в короткому часі переводити в життя те, що большевики розкладали на довші роки, намагаючись свою дійсну програму замаскувати світоглядовою доктриною марксизму та практичною програмою побудови соціалізму.

І хоч зразу тільки декому, а згодом усім стало ясно, що побут німців в Україні не буде довгим і що на зміну їм вернутися знову большевики, проте сам побут німців на наших землях і їхня політика створили такі нові і відмінні від попередніх, умовини життя, що це мусіло привести до зміни попередніх організаційних форм і тактики українського визвольного руху. Український народ усвідомлений і активізований політично у своїй найширшій масі переходить від попередніх виявів політичного життя — маніфестації настроїв і пасивного спротиву — до активної збройної дії.

Не вдаючися у детальний аналіз історичної основи, на якій родився наш сучасний повстанський рух, не перераховуючи всіх причин, які склалися на те, що народ наш мусів вибрати таку, а не іншу тактику політичної боротьби, ствердiti мусимо одно: повстанська боротьба України має вже свою чотирилітню історію. Сам цей факт говорить уже дуже багато. Він сам по собі підтверджує найкраще, що ця боротьба не короткотривала за-ворушення, не реакція на якусь конкретну проминаючу подію,

а історичний процес глибокого змісту, що мусить мати дуже серйозну соціологічну основу і мусить привести до сірйозних результатів.

Масовість повстанського руху підтверджує ці ж самі факти. Ця масовість свідчить найкраще про те, що УПА це не твір якоїсь групи чи партії, але всенародний революційний підйом, якого хвилі сьогодні сягнули вище всіх партійних дзвіниць, і на наших очах перетоплює психіку українця — патріота своєї хати, своєї групи чи партії, свого краю чи провінції в один тип соборної української людини.

Є ще один момент, про який не слід забувати. УПА це твір народу, його здорових трудових елементів — селянства, робітництва. Про існування психологічного типу селянина не треба нікого переконувати. Він існує незалежно від континенту, географічної ширини, раси, національної окремішності і т. п. Існує не лише в художній творчості Василя Стефаника, Еміля Золя, Кнута Гамсуна, чи Владислава Реймента і не лише як соціальна категорія у політичній теорії, він існує як жива, незмінна дійсність. Основна риса це консерватизм, індивідуалізм, пасивність, прикмети, що до люті доводили Леніна, прикмети, яких не вспів переломити основними і глибокосяглими економічними реформами Сталін. Селянин не легкий на підйом, його не легко змобілізувати навіть до боротьби за його власні класові інтереси, тим важче підняти його на якусь авантюру, на дію, в якій він не бачив би ані серйозної причини, ані такої ж серйозної цілі. Участь селянства у боротьбі УПА та ще й така масова це доказ наскільки реальними і серйозними причинами обумовлені наші повстанські змагання. Робітникові теж далека і чужа політична романтика і при всій своїй революційності він великий реаліст і на всякий політичний поклик не відгукнеться.

Найслабше заступлена в УПА українська інтелігенція. Вона в масі своїй наставилась на тактику індивідуального і «станового» самозбереження і воліла податися в своїй масі на еміграцію. Відокремившись від краю і від кошмарної сталінської дійсності, вона ~~и~~ може ~~є~~ зднаже забути про батьківщину, не може перестати мріяти про повернення до дому. Це й заставляє її хоч-не-хоч думати про те, що діється в Україні.

Цікаво, що є люди, гуртки людей і партії, яких мучить сам факт, що в краю йде боротьба, мучить не тим, що там леться кров, гинуть люди. Їх мучить питання, яке насувається само по собі — чому вони тут, яке їхнє відношення до краю, що робили вони там. Злодія мучить свідомість, що є люди чесні. Він їх не-навидить від усієї душі і радіє кожною вісткою, що крім нього ще хтось прокрався. Тому злодій аж тоді добречувся б, коли б, усі стали злодіями, трус відітхнувши з полегшюю коли б не стало відважних людей, дезертир хотів би щоб усі стали дезертирами,

ренегат-відступник фанатично ненавидить свій власний народ і патріотів, які осталися з ним. Не має нічого страшнішого, як нечисте сумління.

В останні місяці в політичному житті української еміграції, щораз голосніше відзвивається комплекс »нечистого сумління«. Український опортуністичний світ діяв уже нераз під стимулом цього комплексу, але це, що діється сьогодні, нагадує хіба часи недавньої німецької окупації і тих пропагандивних герців проти УПА, що їх вели »українські« політичні чинники за інструкціями і благословенням »Остміністерюм«.

Ми не проти критики, не проти того, щоб хтось висловлював свою думку. Відомо ж, що на всяке питання може бути бодай дві, коли не більше відповідей. І хоч тільки одна з них може бути правильною, то неможна відкидати чи засуджувати іншу думку. Важним є однаке, якими мотивами керується той, що висловлюється в якісь справі, в якій формі він свою думку висловлює, чиєму інтересові він служить.

На превеликий жаль досі не зустріли ми ні одного випадку, щоби хтось по серйозному і діловому без лайки і істерії зкритикував по суті дій УПА чи взагалі тактику збройної боротьби. Усі сьогоднішні »критичні голоси« це одна лайка, брехня, на клепи. Відповідати на такі голоси »критики« уважали ми за непріпустиме і недоцільне. Із серйозним противником можна дискутувати, бо його можна і варто переконати, в інших випадках шкода на »дискусію« кожного слова.

Життя підтвердило, що така тактика правильна. Сьогодні маємо вже в цьому відношенні досвід, маємо факти. Коли УПА весною 1943 року розгорнула ширші операції проти німецьких грабіжників, кучка колаборантів та наемних писарчуків з »Остміністерюм« поширювало про УПА найбільше диковинні сплетні, включно з тим, що УПА це твір большевиків, що »відділами УПА командують большевицько - жидівські лейтенанти«, що большевики при допомозі УПА нищать не лише німецьких визволителів українського народу, але й самий український народ». Тоді, очевидно, німці ще думали, що виграють війну, думали, що українські землі вдеруть у своїх руках. УПА поборювали вони не лише зброєю і жорстоким терором, але й кидали великі гроші на пропаганду проти УПА. В неповний рік пізніше, коли лінія фронту, прокотившись Україною, зупинилася перед воротами Райху і перед »геренфольком« стояла уже проблема не трабунку і панування, але рятування власної шкури — УПА перестала бути загрозою для німецьких планів. Тоді визвольна боротьба українського народу в інтерпретації »Остміністерюм« перестала бути бандитизмом, а стала великою геройською боротьбою проти большевиків. За ініціативою хлібодавців »прозріли« й українські політичні »фольксдойчі«. УЦК-івська преса

почала позитивно інформувати про боротьбу в краю. В такий же тон вдарили і писаки з »Остміністеріюм«
німець каже: «Ви моголи» —
»Моголи! моголи!«
Німець каже: «Ви словяни» —
»Словяни! словяни!«

Пізніше не стало німців, не стало »Остміністеріюм« і політичні ляндскнехти по цей бік демаркаційної лінії не знали, що їм думати про УПА. Їм на зміну відізвалися по той бік лінії червоні »моголи« — тичини, корнійчики, возняки, рудницькі. Орієнтуючися на своє джерело надхнення, вони вдарили у великий дзвін, що УПА це »фашисти, німецькі запроданці, мучителі і вбивники українського народу«. Червоні моголи будуть, очевидно, співати свою пісеньку довго, аж до кінця, поки сонце з Кремля сяє.

Якже ж бути білим моголам тут на еміграції? Що думати їм про себе, про свій нарід, про боротьбу в краю? Звичайно, думати треба було б так, як каже той, що має силу, наймає, платить. Орієнтуватися було б треба на пресу західних переможців. Коли ж вони зберігають мовчанку про українську справу, пишуть прихильно про червоного союзника. Тому білі моголи воліють діякий час мовчати. На сторінках своєї преси воліють писати про таборове життя, розводити академічні дискусії про те, що таке демократія, інформувати про атомну бомбу і т. п. Коли чужинець переглядав би цю пресу, то подумав би, що сотні тисяч українців на чужині жують хліб, спекулюють та й більш нічого. Він дивувався би, чому ці люди взагалі тут сидять, а не в себе в дома на рідній землі.

Про новіші події і боротьбу в краю під большевиками почала українська суспільність на еміграції довідуватися в один час не зі сторінок української легальної преси, бо ця ще не вспіла була збагнути конюнктури, але з чужої англійської, американської преси. І коли сьогодні вже й »Біле преңдзей« і »Слово Польське« вважає за потрібне подавати своїм читачам час до часу деякі вістки про УПА і боротьбу українського народу в краю, то, на сором, є українські газети, які ще й досі ні словом не заікнулися про боротьбу в краю, а свої сторінки заповнюють напр. біографіями чужих державних мужів і достойників. Здається, що журналістична етика вимагала б від них бодай у найбільш об'єктивній формі інформувати про те, що діється в краю. Це хіба не заплямило б їхньої »демократичної непогрішимості«.

Був теж час, коли після закінчення воєнних операцій у Німеччині і на Далекому Сході, невідомо було, як складутися взаємини між західними аліянтами і большевиками. Дипломатичні конфлікти і сварки викликали навіть враження, що може дійти скоро до воєнного конфлікту. В таких умовах політичні спе-

кулянти воліли мовчати, бо, ану ж прийдеться вернутися в край і застати живими людей, які там залишились і боряться. Тоді сиділи вони нишком, мов води в рот набравши і не подавали голосу. Коли ж показалося, що відносини поволі нормалізуються і перед світом стоїть перспектива мирної передишкі та що в край прийдеться вертатися не скоро, пристрасти взяли скоро верх над розсудком. В легальній пресі появляються злобні наклепи і заваги під адресою УПА, йдуть в рух знову сплетні і побрехеньки. Появляється врешті кілька циклостилевих відань, гідких пасквілів.

Ми досі мовчали. Наше видавництво мало завше стільки позитивної тематики, що жалко було прямо місця і праці на зайву полеміку. Та й моральний рівень противника не дозволяв на те, щоб починати з ним дискусію. Коли сьогодні вперше на цьому місці говоримо про прикрі і жалюгідні справи, то ні в тому, що думаємо відступити від нашої досьогоднішньої тактики і почати зводити пресові бої з тими, хто тільки тими боями і з тих боїв живе. Ми залишимо їх далі в спокою. Хай продовжують своє діло до краю. Ми певні, що ціну тим нужденним людцям знає і українська суспільність, знають і чужинці, перед якими вони хочуть компромітувати УПА. Боротьби в краю вони своюю писаниною не припинять і на одну дошку тих, що боряться, з собою не поставлять. Визвольної боротьби українського народу вони не оплюговлять, бо це завелике і засвяте діло, щоб його всякий міг збесчестити. Не ради полеміки і дискусії, а для вияснення певних історичних фактів і розоблачення брехні публікуємо ці рядки вперше, від коли існує преса УПА в краю і наше видавництво на еміграції. На дальші наклепи і лайку, будемо мовчати так, як мовчить прохожий, переходячи біля собаки, що бреше зза плота.

Від деякого часу кружляє листівка відбита на циклостилі п. н. »Український ліс у правдивому світлі«.

З самого заголовку видно зразу, з ким маємо діло. »Лісом« звали УЦК-івські видання український повстанський рух. Цієї самої термінології вживали у своїх закликах німецькі генерали і гебітс-комісари, шефи СД і т. п. Автор листівки звик до старої термінології і важко йому її позбутися. На останній сторінці читаемо тут: — »Пропагандивна референтура терену ч. З. ОУН«. Зі змісту ясно видно, що це ОУН п. Мельника. Ми довго думали, що це провокативна листівка і сподівалися, що у цій справі появиться якесь вияснення. Та замість цього появилися інші публікації подібного змісту і стилю. Значить листівку треба вважати офіційною заявою ОУН — мельниківців.

Зразу впадає в очі несерйозний підхід до справи, що дає яскраве свідоцтво про партію і порядки в ній. Про таку серйозну справу, як боротьба в краю, забирає вперше офіційний голос (по-

минаючи всі досьогоднішні устні наклепи і лайку), референтура ч. 3. чи, поминаючи шумну термінологію, пропагандист ч. 3. В нормальних відносинах про тактику партії у таких важливих питаннях рішає не пропагандист ч. 3, ані ч. 1., але центральний комітет на своїй конференції і подає своє рішення у серйозному комунікаті. Такий комунікат є офіційним документом, що обов'язує всіх членів, а в тому і пропагандистів усіх чисел. Вже хоч би цей факт дає ясну картину порядку в партії та відповідальнosti за її виступи.

Листівка починається глибоковченого фразою, що »генеза українського повстанського руху має свою багату історію«. Мабуть повстанський рух має вже багату історію, а не його генеза. Поминаючи цю »багату історію генези«, пропагандист зразу почав про 1941 рік. »В тому році створюються на Північній Волині і Гідденному Поліссі рухливі загони українських партизанів під проводом Тараса Бульби-Боровця«. Пізнати зразу, що автора не було ще тоді ні на Волині ні на Поліссі ні взагалі в Україні. Він мусів на »осттеїтах« появитися значно пізніше, якщо взагалі бачив Україну під німцями.

Отже в 1941 році не було ані на Північній Волині, ані в Південному Поліссі, ані ніде в Україні »рухливих загонів партизанів«, ані під проводом Бульби Боровця, ані під чиїм іншим. Коли ж пропагандистові ч. 3. про це не відомо, то повинен би про це знати бодай хтонебудь з проводу партії п. Мельника.

Про те, чи п. Боровець підписав якусь »таємну умову« з проводом українських націоналістів »про співпрацю і допомогу« (!), нам невідомо, але, коли автор ставить її в зв'язок з »рухливими партизанами« з 1941 року, то це така сама брехня, як і ці »рухливі партизани«. Зрештою пропагандист ч. 3. дуже помилляється, коли думає, що пишучи про »таємну умову« з п. Боровцем придає добру славу своїй партії. Коли ж не було цих »рухливих партизанів«, то не могло бути і гострої німецької акції проти них і не могли »малі частини цих партизанів проіснувати попри найбільш несприятливі умовини« до кінця 1942 року під назвою »Поліська Січ«.

»Поліська Січ« це назва не партизанів, а військового відділу в Олевську, який організувався зразу ж після відступу большевиків і був задуманий як зав'язок українського регулярного війська. Такі відділи організувалися в усіх містах Волині і Полісся. Пізніше німецька влада їх заборонила і наказала розформувати. »Поліська Січ« була теж розформована на вимогу німців в початку січня 1942 р.

В 1941 році не було отже ані »рухливих партизанів«, не було ні участі в цих партизанах партії п. Мельника на спілку з п. Боровцем, а було щось іншого, було, іменно, те, що видні представники цієї партії у своїй рівенській трибуні »Волинь«

закликали до чогось протилежного, ніж партизанщина проти німців. Ті люди не соромились підписувати свої статті повним прізвищем і проповідували в них думку, що українцям не слід ставити покищо жодних політичних вимог до німців, а віддати все беззастережно справі війни і перемоги над большевизмом.

Протинімецьких партизанів не могло бути в 1941 році не тому, що волинські діячі партії п. Мельника кликали до співпраці з німцями, але тому, що це було неможливо так, як неможливо була протинімецька партизанка напр. в 1940 чи в 1939 роках. Після переходу фронтів на Волині і Поліссі не було ще довгих кілька тижнів жодної німецької влади, були цілі райони, в яких ніхто не бачив живого німця, а цікаві дядьки мандрували по кілька десятків кілометрів у більші міста, щоб побачити, як виглядає німець. Німецька окупаційна влада починає організовуватися на Волині і Поліссі допіру після проголошення райхскомісаріату України і поки вона вспіла щонебудь робити, рік 1941-ий скінчився. Нічого дивного отже, що в 1941 році не було ані защо, ані проти кого партизанити.

»Становище міняється в напрямі розбурхання« не в 1943 році, але зразу в 1942-ому. Німці в цьому році починають брати контингенти харчів і робочої сили. Автор чомусь взагалі поминає 1942 рік з «багатої історії» повстанського руху. Власне цей рік був рішальним і в цьому зарисувалася лінія політичного поділу на Волині і Поліссі. Співпартійці автора листівки виписували в цьому році далі статті в тому ж стилі, що в 1941 році про війну й обов'язок українців сповнити свій довг супроти »визволителів«, та в той же час революційні елементи Волині і Полісся організовують політичне підпілля, видвигають гасло не їхати в Німеччину на роботи, не здавати хлібопоставок. Партия п. Мельника цю тактику засуджує, а її визначні діячі (луцький обласний) прилюдно закликають до виїзду, мовляв, в Німеччині люди чомусь навчаться. Акцію бойкоту називали большевицькою провокацією, оперуючи при цьому цими ж самими аргументами, що й пропагандист ч. З., мовляв, бойкот викличе репресії, принесе шкоди і втрати, а з цього користь тільки большевикам.

Зимою ж і весною 1942 року сам лідер партії писав меморандуми Гітлерові від 14 січня 1942 року і Кайтелеві від 6 лютого 1942 року зовсім не партизанського змісту.

Бойкот хлібоздачі і виїзду на роботи до Німеччини викликає дійсно німецькі репресії і молодь, загрожена ловлею, починає критися перед німецькими облавами. Це породжує масове підпілля. Під осінь 1942 року, коли природні умовини не дають можливостей критися індивідуально, молодь організовує відділи збройної самооборони.

Пізно літом і в осені 1942 року кидають большевики своїх прапорщиків, які організовують партизанські загони та викону-

ють різні саботажі. Німці в порядку збірної відповідальності випалюють за ті акти саботажу цілі українські села та мordують населення. Молодь, що збереглася в краю і мусіла боронити себе перед німецьким терором, бачить, що перед нею стоїть велике і відповідальнє завдання, боронити не лише себе, але й усе населення перед німецьким терором, викликаним діями большевицьких партизанів. Для цього вона організується у повстанські відділи.

Ці відділи називають себе повстанцями у противагу до «большевицьких партизанів». Пропагандист ч. З. не розрізняє цих слів і плутає їх ввесь час, бо не розуміє їхнього змісту. Це один з доказів, що у цей критичний час на Волині не міг бути, бо ж на Волині і Поліссі кожний селянин розумів, що таке партизани, а що таке повстанці і вмів кожному пояснити, в чому різниця цих назв. Військовики вкладали в кожний із цих термінів різний військовий зміст. Партизани — це військові відділи, що в контакті з власною регулярною армією діють у ворожому тилу, виконуючи конкретні доручені їм армією завдання. Вони не творять зовсім самостійної військової сили ані в організаційному, ані в іншому розумінні, дістають від армії достави боеприпасів і технічного виряду.

Повстанські відділи — це самостійна військова сила, не з'язана з жодною регулярною армією, але з'язана тісно і нерозривно політичними та ідейними вузлами зі своїм народом, зовсім самостійна в організаційному відношенні, з власним постачанням, зі своєрідною стратегією і тактикою боротьби.

Така ось генеза українського повстанського руху на Волині і Поліссі. Вона без »довгої історії«, проста, ясна, зрозуміла кожному, хто в той час в краю був і приймав участь у боротьбі з німцями. Неясна вона пропагандистові ч. З. Він не вміє про неї нічого сказати, згадує тільки про »складні ситуації« і називає перекручені або взагалі видумані факти.

Червоні партизани з'являються на українських землях не, як бреше пропагандист ч. З., в 1943 році, але вже літом 1942 року. За місяць листопад 1942 року спалили німці за дії червоних партизанів сто сіл на Поліссі, а в тому такі великі села як Каменка і Кортилиси. Про спалення Каменки було об'явлено на Волині і Поліссі спеціальною відозвою генералкомісара Шене. Ця відозва була розкинена серед населення у великій кількості і викликала дуже пригноблююче враження.

Після перерахування усіх цих перекрученіх і, видуманих фактів пропагандист ч. З. вдається у високоумні міркування на тему революції, повстань, масових акцій і оцінює, що в 1943 році не було відповідних обставин для дій УПА, бо »сильна німецька армія стояла ще далеко на сході та була в силі кинути великі військові частини для боротьби з партизанами«. Застановляється

над цією справою і Штаб УПА, але прийшов до інакших заключень ніж пропагандист ч. З. Іменно, штаб УПА прийшов до заключення, що в умовах большевицького наступу під Сталінградом і англо-американського в північній Африці, в німців не знайдеться стільки резервів, щоби ліквідувати УПА. Життя вже показало, хто був правий. Німці таки не були спроможні кинути великих військових сил на подавлення УПА.

Коли б пропагандист ч. З. був видвигнув свою гіпотезу під кінець 1942 року чи зимою 1943-го, то хтось міг би був йому повірити. Але коли він сьогодні лякає Штаб УПА, що німці кинуть резерви і УПА зліквіduють, та хоче цим аргументом сьогодні в 1946 році компромітувати Штаб УПА, то він не лише несерйозна, а ненормальна людина.

Що большевики прийдуть в Україну знову, про це ніхто в Штабі УПА не сумнівався. Вона ж творилася і оформлювалася саме тоді, коли большевики почали свій успішний наступ на сході. Наступ большевиків міг був залякати хіба пропагандиста ч. З. і заставити чкурнути на еміграцію, щоб тут спокійно і безпечно продовжувати свою боротьбу проти УПА. Штаб же УПА розцінював можливість приходу большевиків власне як аргумент, що промовляє не проти, але за УПА. Офіційно під своєю назвою виступила УПА допіру в березні 1943 року, хоча вже в кінці 1942 року деякі сотні користувалися цією назвою, а тоді вже не лише була загроза, що большевики в Україну прийдуть, вони вже на її східних окраїнах були.

Чому сама можливість приходу большевиків диктувала якраз тактику УПА, важко мабуть буде зрозуміти пропагандистові ч. З. Тут нелегко знайти аргумент, який дійшов би до його свідомості. Справа б'ється в чому. Больщевики не повинні були вмаргнувати в Україну як єдині «визволителі» українського народу від німецького терору. І внутрішні політичні відносини в Україні і зовнішнє політичне положення вимагало цього, щоб український народ сам себе визволяв від німців, бо це дає йому власне моральне почуття і моральне, право перед світом не приймати большевицьких «визволителів» і їм не підкоритися. Подібне положення мали поляки на передодні варшавського повстання і на це повстання таки рішилися, не дивлячися на те, що вони мали меншу моральну і політичну потребу такого акту, подібне положення мали і серби перед приходом Червоної Армії. Тільки тупий партійний фанатик може сьогодні заперечувати, що українці, коли мають сьогодні бодай скромну політичну позицію, зрозуміння і співчуття у світі, то мають усе це єдино завдяки боротьбі, що йшла і далі йде в краю.

Коли б українська молодь ішла була за порадами партії пропагандиста ч. З. і іхала добровільно в Німеччину на роботи, їй не було б можливо ані до дому вертатись в руки большевикам, не

було б причини і тут оставатися. Не мали б тоді сопартійці пропагандиста ч. З., що суцілою масою вимандрували на захід, політичного ґрунту під ногами, а може ще більше переконливе, не мали б обставин, щоб сидіти в таборах і їсти укрівський пайок. Бо ж і цей пайок окупляється кров'ю українського повстання в краю!

Політичні обставини вимагали оформити акцію самооборони перед німецьким терором в широку політичну боротьбу, базовану на державницькій програмі. Хай же суб'єкт, захований під називою пропагандиста ч. З. не пробує перекручувати фактів і сипати піском в очі емігрантської суспільності, яка у великій масі була, коли не активним учасником, то бодай чесним спостерігачем боротьби в краю. Ніколи командування УПА до всенароднього повстання не кликало і державності не проголошувало, не дивлячись на те, що мало в своїй адміністрації територію більшу, напр. Бельгії, і виконувало на ній усі функції державної влади. Не проголошувало, бо на те не було відповідної зовнішньої ні — що важніше — внутрішньої обстановки. Зате завше і всюди проголошувала УПА державницьку програму, за здійснення якої боролася з німцями і рішена була боротися з усіма іншими, що прийдуть як вороги на зміну німцям.

Так справу треба було ставити без уваги на те чи буде конфлікт аліянтів з большевиками в ближчому чи в далішому майбутньому, без уваги на те, що його може взагалі не бути. Пропагандист ч. З. робить сьогодні вид, немов би він чи його партія ще в 1943 році ясно бачили, що цього конфлікту не буде. А в той же час ще самі ті, що рішали про хід і черговість воєнних конфліктів, не мали для себе відповіді, чи цей конфлікт буде чи ні. Сьогодні відомо вже, що в той час боролися дві політичні тези: Рузвельта — за дальшу співпрацю з большевиками, Черчіля — проти. Сьогодні ще не всі карти розкриті, але відомо, що перемогла теза Рузвельта. Черчіль, що не хотів пустити большевиків в Середню Європу, програв дипломатичний бій. Немає сумніву, що цей дипломатичний бій був найбільше драматичним пунктом сучасної війни. В цьому спорі рішалися справи, які не лише рішали про черговість воєнних дій, але й про долю десятків народів Середньої і Східної Європи, а в далішому і про долю Рузвельтового народу, який ще мусітиме пройти велику історичну пробу. Мабуть професійний змисл підсушує пропагандистові ч. З. купецьку калькуляцію в оцінці політичних явищ. На його думку боротьба оплачується або ні. Така логіка примінюється в дипломатії і тільки в державних народів. Агресор повинен калькулювати, чи йому плянована війна принесе які користі чи ні. Поневолений народ, заатакований смертельно у своїй субстанції, мусить боротися, хоче він цього, чи ні. Одиниці можуть спасатися втечею чи еміграцією, цілій народ не втече і не виємігрує. Хай

же той, хто втік і зберігся, не засуджує того, хто вважав своїм моральним обов'язком остатися в краю, щоби боротися і бути зі своїм народом.

Зрештою рахунок зисків і втрат для УПА не такий чорний, як кряче комерсант-пропагандист. За весь час боротьби з німцями УПА втратила менше людей ніж — Дивізія «Галичина» в одному бою під Бродами. Ми не чули досі, щоб хтось з опортуністів, що »плачуть« за »марно« пролитою кров'ю повстанців, пустив бодай одну сльозу за кров пролиту під Бродами, або турбувався за те, що 30 тисяч вояків дивізії наразили на безпощадні репресії свої родини.

Проробивши кілька брехливих стверджень і нелогічних та непродуманих закидів в сторону УПА, пропагандист ч. З. витягає найважчу зброю, яка на його думку повинна би розторощити її зовсім. В цій галузі він чується вже певніше. Про УПА було йому дуже важко говорити, бо в ній не був, не оглядав її не то, що зблизька, а й здалеку не бачив, бо, як з усього видно, не був взагалі в Україні в той час, коли вона переживала небувалий підйом боротьби. Автор не вояк і не політик, зате він фанатичний патріот своєї партії. На міжпартійній гризні він з'їв свої зуби і в цих питаннях в нього, мов з рога обильности, пливе потік брудної лайки. Він переконаний, що все, що не є твором його партії, не то що нічого не варте, а прямо шкідливе. До інших партій у нього, як партійного фанатика і ексклюзивіста, відношення во роже. Найбільше воно вороже до партії т. зв. бандерівців. У його уявленні ця партія — це найбільше зло. Він думає, що так само оцінює справу й ціла українська суспільність. Тому вистачить поставити між УПА і партією бандерівців знак рівності і цим самим розторощиться УПАрмію. Звичайно, треба було б дати якісь докази на те, що УПА і партія бандерівців — це те саме. Пропагандист ч. З. розв'язує цю справу зовсім просто, іменуючи командиром УПАрмії п. Лебедя-Рубана. Даліші його удари проти УПА — це вже лайка на п. Лебедя. Він переконаний, що — лаючи п. Лебедя розгромлює в щент УПАрмію.

Не відповідаючи на цей потік гайдкої лайки і брехні, ми можемо дати одно мале вияснення. Всяке говорення і писанина про те, що командиром УПА був п. Лебедь-Рубан — це найзвичайні сінька брехня. Панове з партії п. Мельника вже кілька років повторюють цю нісенітницю, обдуруючи себе самих, своїх партійців і тих людей з української суспільності, які їхні видання читають, чи пак вірять в прочитане. Преса УПА довго мовчала про цю справу, бо: по-перше взагалі не хотіла вдаватися із партією п. Мельника у будьяку дискусію чи полеміку, по-друге — не хотіла ради спростування мельниківської брехні розконспірувати Командира УПА.

Сьогодні є такі обставини, що можемо в цьому питанні дати

вияснення. Отже п. Лебедь-Рубан Командиром УПАрмії не є і не був ним ніколи. Командиром УПА, коли вона охоплювала тільки Полісся і Волинь, був сл. п. майор Дмитро Клячківський, псевдо — Клим Савур, а Шефом Штабу був сл. п. генерал Ступницький, псевдо — Гончаренко. Коли ж повстанські дії поширилися на інші території, Полісся і Волинь почали творити уже лише край, тобто частину території, охопленої повстанськими діями, а відділи УПА, що оперують на цій території, це тільки УПА — Північ. Крім УПА-Північ операють ще УПА-Захід і УПА-Південь зі своїми Краєвими Командирами і Штабами. Цілістю командує Головний Командир УПА. Не був теж п. Лебедь ніколи ані Командиром УПА-Захід, ані УПА-Південь, ані Головним Командиром. Тим часом панове мельниківці вже більше трьох років повторюють при кожній нагоді брехню, що Командиром УПА є п. Лебедь. Коли б пропагандист ч. З. або його зверхники були в Україні під час німецької окупації та бодай не як учасники, а як глядачі цікавились боротьбою УПА, то вони знали б, що псевда Командирів УПА були такі: УПА-Північ (Волинь і Полісся) не Рубан, а Савур, УПА-Південь — Кропива, УПА-Захід — Шелест, Головний Командир — генерал Тарас Чупринка. Ці псевда були широко відомі українській суспільності з чисельних листівок, прокламацій, звернень. Коли ж панове мельниківці не знають ані коли УПА створилася, ані серед яких обставин, ані хто нею командує, то чого ж тоді варті всі їхні міркування і критика УПА. Відомо ж, що в брехні короткі ноги і вона колись таки виявиться, і чим довше нею хтось послуговується, тим більшим скандалом ця справа для нього скінчиться.

Перерахувавши всі аргументи німецького пропагандивного арсеналу про «український ліс» і його Командира Лебедя-Рубана — німецька пропаганда теж поширювала вістку, що Командиром УПА є п. Лебедь — мельниківський пропагандист не заспокоївся. Він бо одержимий мечеться у другу скрайність і починає списувати всі наклепи і брехню, яку поширяє про УПА большевицька преса і радіо.

Отже на заклик большевицької преси про амністію, він посилає тисячі повстанців на большевицькі збирні пункти: «Шляхи до переселенчих пунктів, у яких мають голоситися партизани, покриваються лавами людей» — пластично, образно змальовує мельниківський пропагандист немов Корнійчук або Тичина. Відправивши на большевицькі «збирні пункти» і до дому тисячі повстанців, пропагандист ч. З. ліквідує повстанський рух в Україні, залишаючи невеликі відділи на Лемківщині. Цих відділів не можна так легко післати на «збирні пункти», бо про них розписується широко польська преса, а вона розходитьсь по цілому світі і масово попадає в руки українських емігрантів. Тому роз'ющена сліпою партійною ненавистю падлюка відумує іншу істо-

рію. Ці відділи, по його запевненням, це большевицька провокація, видумана на нищення поляків: »для того, щоб підтримати кипіння на Лемківщині, Холмщині, советське військове командування таємно підкидає партизанам зброю«.

Тому, що вістки про повстанські дії з України таки час до часу в світ доходять, автор листівки пояснює це тим, що на території України діють »чужонаціональні партизанки, або партизанки без будьякої політичної підкладки«. Значить, український народ не захотів підтримати своїх повстанських відділів, зате дає харч, одежду і квартири »чужонаціональним партизанам« і бандитам. Добру рекламу робить партія. п. Мельника українському народові перед світом.

Під кінець, ні звідси ні звідти з'являється малий абзац про те, що »боротьба на широких українських просторах триває далі«, але її вже очолюють не бандерівці, а мельниківці. Виходить, що це ще залишки »рухливих партизанів« з 1941 року під командою п. Бульби-Боровця воюють на славу мельниківцям. Їх якось не вбили всі розторочуючі аргументи пропагандиста, отже ані німецькі військові резерви з 1943 року, ані большевицьке НКВД, ані свій нарід не піslav їх на »збірні пункти«. До цих »партизанів« і не відноситься аргументація, що збройна боротьба взагалі не оплачується, бо стоїмо перед перспективою миру. Вони не викликають большевицьких репресій і т. п. Ці відділи і не малочисельні, бо »визвольний змаг в краю розгортається«.

Коли у слідстві над воєнними злочинцями заявив жидофоб Штрайхер, що він ніколи не був антисемітом, з ним не захотіли дальше говорити ані слова, а відіслали на психіатричні оглядини. Прочитавши листівку »Український ліс у правдивому світлі«, не хочеться навіть думати над її змістом, бо хотілось би найкраще зарахувати її до проявів психопатології. Коли ж ще раз прочитаеш підпис політичної організації під низом, стає соромно і боліче. І ще раз передумуеш і не знаєш, що сказати: божевілля, сліпа дика ненависть до всього, що не »свое«, не партайне, чи може ще щось гірше.

Складались так обставини, що ми, відповідаючи на нечувану брудну і ганебну своїм змістом листівку, мусіли вдарити партію, яка її публікувала. Безумовно, справа заслуговує того. Партія, що випускає такі публікації, ставить собі »нерукотворений пам'ятник«, який говорить і буде завше говорити за неї. Ми однаке далекі від того, щоби ідентифікувати кожнього члена мельниківської партії з автором, листівки, чи з тими, що її апробували. Ми певні того, що в цій партії є багато здорового по своїй природі елементу, якому чорні окуляри партайного фанатизму не дають можливості дивитися об'єктивно на політичні відносини в Україні і на еміграції. Як військовики ми завше заступали і за-

ступаємо думку, що збройна боротьба за українську державу — це не справа тої чи іншої партії, а всього народу, що Українська Армія мусить стати вище всяких тaborів і партій, мусить бути вірна лише справі народу. За цей принцип ми боремося і будемо завше боротися в усіх обставинах. Цей принцип реалізується сьогодні в УПА, завтра він мусить обов'язувати в українській регулярній армії. Грубо помиляються ті партійні лідери, які думають, що, коли УПА не їхня партійна прибудівка, то вона мусить бути прибудівкою якоїсь іншої партії. Грубо помиляються і ті посторонні глядачі, які переконані, що, коли в УПА на високому посту є якась людина, що має політичну минувшину у якійсь партії, то і УПА підпорядковується тій же партії.

Ми на жаль не можемо ілюструвати нашого твердження прізвищами, за малими винятками тих, що вже полягли, якщо обставини дозволяють виявити їхні правдиві прізвища і пости, які вони в УПА мали. Серед найбільше заслужених творців і організаторів УПА, що вже не живуть, ми можемо назвати сьогодні майора Клячківського, генерала Ступницького, поручника Польового. Майор Клячківський вийшов із середовища бандерівців, генерал Ступницький із середовища еміграції УНР, поручник Польовий із середовища мельниківців. Перший з них був Командиром УПА-Північ, другий — Шефом Штабу, а потім Командиром всіх відділів самооборони, третій — командиром Старшинської Школи, яка готовила військово та ідейно старшинські кадри для УПА-Північ. Але всі вони були тільки солдатами української революції, які знали одну мову, одну ціль, одну дію.

Згадана трійка — це не штучне зіставлення імен, а зовсім випадковий профіль цього могутнього твору, що зветься УПА. Коли йти з гори в саму повстанську гущу, то картина скрізь побідна. Коли б було не так, а інакше, коли б було так, як уявляють собі сліпі партійні фанатики на еміграції, — то не було б такого могутнього всенароднього підйому, то не потрапила б УПА вже чотири роки боротися серед найважчих обставин.

Підходячи так до справи партійного питання і збройної боротьби, як оце з'ясовано, ми вважаємо своїм обов'язком найрішучіше протиставитися на еміграції всім спробам гуртів чи партій, робити УПА тереном міжпартійної гризни, чи предметом партійних атак.

Коли нашої лінії не захочутъ розуміти і шанувати партійні верхи, відкличемось до здорових низів української еміграції і будемо консолідувати все, що здорове, на тій платформі, на якій стоїть сьогодні ввесь народ в краю, що не політикує, а бореться.

Редакція »До Зброї».